

Darinka Topolovec:

Triglavsko jezero

(Dalej.)

Vse vode teh pokrajini se izlivajo v Triglavsko jezero. Izgrevale so si svoja tajna podzemna pote in sisteme kanalov. Tu in tam se zbirajo v malih jezerih, ter se oziroma tihih, temnih, oči na gore, odkoder so prisile. Ponujajojo od jezera do jezera in boječe skrivajo svoj pritok in odtok v temi podzemljima. . .

Dolina Triglavskih jezer se ne zna smehljati; tako globoko resno so ji ustvarjajoče sile izoblikovalo njen obličje, ki izkorakajo braze in jo značilno poslikale. Tu gori biva samota. Življenje in šum sveta je tako daleč, da ne seže do sem. Ni težke vode, da bi te spremiljala s svojim veselim petjem. Posluša, a sliši le utripanje vojega lastnega srca. To je kraj, ako hoče biti sam s seboj. Ne verujem, da je mogoče po teh potih pojoč potovati. Tam gori ne išči veselja, pač ta najde zbranost duha, globoko ubranost in trdno planinsko pobočnost. . .

Rado Mursik:

NIC GROFA BLAGAJA

(Dalej.)

Docela novemu življenju se je privadila tako kmalu in tako izlahka, da se je čudila sama sebi. Deset dolgih let je bila moralna skrbiti svojo nevarno tajnost. Skoraj omamilo jo je popolnoma novo čustvo velike, velike srce, ko je smela odložiti preteiko breme. Globoko sanjena je čutila kipeče veselje do življenja. Bridka, strašna preteklost se ji je zdiela od dne do dne bolj tuja; zdiela se ji je kakor grozne divje sanje. Ispriča je bila v zadregi, kadar je opazila, da jo gledajo Ljubljanci in Ljubljancanke s tako nadležno, brezozirno radovednostjo, da se je učenje v ugibajo o njej, ki jo je ovevalo nekaj velezanimivega, kakor vonj daljnih jutrovih detelj. Vitez Ahac jo je imenoval hčerko svojega brata in se rad postavljai z njo. Polagoma se je privadila z jalastim obrazom in ni več zardevala.

Mlad baron Gradnikar ji je sedel malo okorno nasproti. Nemirno se je igral z dvojno zatočišču, ki mu je visela na višnjelastordečo baršunasto suknjo. Zdaj je dvignil desnicu, da bi potegnil sionokosteno postavico, zdaj je zopet odtegnil roko in si popravil lepi živordeči baret, ki je z njega nihalo belo pero preko dolgih črnih las na levo ramo in mu osenčalo ogoreli obraz.

"Pazite na svoj stolp!" ga je opomnila Alijana.

Baron Otokar je, sam nase nejevoljen, pomagal z glavo. Tisto je bilo v prijetno hladni sobi, le včasih se je ališalo drsanje lénih figuric po āahovnici. Vse je bilo urejeno čisto tako, kakor pred desetimi leti: zidove so pokrivali lepo tkane opone od vrha do tal in med njimi so bili naslikani prizori iz svetega pisma in viteških bojnih iger. Počasi se je usipal pesek ure v okusno izrezljanim okviru. Okna so zastirali zeleni senčniki, ustavljali zunanjemu vročino in milii prejarko poletno svetljivo.

"Gospod baron, vaša kraljica!" ga je opomnila Alijana.

Otokar je izgubil figuro za figuro. Očitno mu je bil šah deveta briga. Vse drugod so rojile njegove nevesele misli. Venomer si je ponavljaj, da bo lepih dni kmalu konec, zato kaj vsak čas se utegnje vrniti Alijanini starši. Privadol se je bil njene preprijetne družine tako, da mu je bila misel o skorajšnji ločitvi naravnost nezmošna. Cutil je prekivo, da Alijane ne bo mogel pozabiti nikdar. Jako ozivljiven je ugibal, kaj bo, kadar pojde odondon, kaj bo, ko ne bo več videl cvetočega dekleta in ne bo več slišal njenega čarobnega glasu. Ze zdaj je bil nemiren, ajo je pogrešal le uro. Toda mladi gospod baron Otokar Gradnikar je bil eden izmed onih dlnih junakov, ki bi šli rajšči zvečat lačnega leva v levnjak, nego bi povedali obožavani deklici, kako jim pravzaprav utripilje ranjeno srce. Alijana se je zdele Otokarju navzicle vsej prijaznosti in ljubezni veden enako mirna, ponosa, vzvilenja, nebrščna, nedostopna. Sram ga je bilo, da bi ji govoril o svojih čustvih, zakaj bal se je močno, da se utegne osmešiti z nerodnimi besedami, ki nikar ne bi mogel niti približno izraziti veličino njegove stranske ljubezni. Hudog ga je močela ta negotovost in zastonj se je prizadeval, da bi se ojunčil in razdelil svoje najbolj vroče želje. In obtemtakem ji je govoril le o drugem, jo spominjal prejšnjih dni na gradu, jo spominjal neskrbnih zlatih časov, ko sta bila oba še otroka, onih iger in zabav na grajskem vrtu, one najlepše dobe, ki mine kaškar nepozabno lepo jutro. Premonogokrat se je spominjal onega prizora, ko je drial ranjeno Alijano pred sabo na konju, ko je cutil njen dih, utrip njenega srca in njen drgetajdo roko na vrata. Sanjaril je o novi tak! prilik. Zapomnil si je vsako njenjo besedo, vsak poudarek, vse njene kretanje. Kadar je bil sam, si je ponavljaj vse to neštetokrat z veliko nastodo, da se je čudil. Ob takih momentih mu je sreča zdaj utripalo od neizmernega blaženstva, zdaj ga je bolelo od gorljivih čustev. Najbolj

In to prostrano ozemlje si je oskrbelo jugoslovanska država za svoj nacionalen park. Zabranjeno je paša po cvetočih trtah, zabranjeno izsekavanje gozdov; celo preobilno nabiranje cvetov je zabranjeno, ker marsikatera vrsta od njih že izumira. Dolina naj pač služi onim, ki znajo čeniti nje resnost, nje samotno lepoto. . .

A tudi ta resen, samoten svet brani žrtve divljočega svetovnega požara. V njem najsmotnejšem okrilju čakajo vstajenja. V bližini kože se nahaja tak preostali nemni obtoževalci vojne okrutnosti, "ruski grob." K temu grobu smo se napotili. Rumena markacija nam je bila najboljši vodnik. Osamljen v tej samoti leži grob, nekoliko nad VI. jezerom, oz. II. jezerom od koče. Sepotajoče mu pojave nemirni valjčki večno uspavanko. Grob pa je vedno oskrbovan in krašen s svežimi cvetki. Njegova zgodovina silci zgodovini ostalih tisočerih, pozabljenih, izgubljenih, izginulih, brezpotrebovanih uničenih življenj. Mnogo, mnogo je teh zapuščenih dokazov in prič okrutnih nasilstev v

naših krajin, da mnogo, premnogo prič okrutnosti napram člonom slovenske vesoljnosti. Kajti v onih časih je divjala horba germanškega elementa proti slovenskemu življenju. V oni težki, dušeci atmosferi, prenasičeni smodnikovega prahu in razstrelinih plinov, so izrabljali one, ki so padli po nesrečnem slučaju v oblast ene vojaskočiči se sil, katere si je le-ta osvojila kot vojni plen ter jih zaužnila kot vojne ujetnike, za najtežja dela. — Pri nas je bilo največ vojnih ujetnikov slovenskega plemena Rusov. Dolge vrste Rusov je uporabljala avstrijska vojaščina kot delavce pri gradnji cest, ki so vodile proti Italiji. Tako je cesta na Vršič zrastla iz znoja in krvih nesrečnih trpinov, istako cesta iz Bohinja čez Komno mimo Bogatina na Krn, kjer so bile avstrijske gorske postojanke. Dva Rusov, izmučena valed neprestanih naprov, stradajoča valed pomanjkanju živeča, ki je še domači vojski primanjival v izpostavljeni slabemu ravnjanju (imele sta namreč brezsrčnega madžarskega zapovednika), sta sklenila ubesti ob prilici na italijansko stran, to-

rej k avstrijskemu nasprotniku. Prisilovala sta, da bosta mogla priti od tam kmalu domov v Rusijo, ker takrat je bila Italija Rusiji zaveznicna. Neugnano domotožje ju je vzpodobljalo k temu smelemu načrtu. Videti in poljubiti ženo in otročice, sta si stavila za najlepši cilj. Neke temne noči sta izginila iz tabornišča. — Nista imela srce. Zaščita sta in ujeli so ju na planini na Kraju ter ju zvezana priglišča VI. Triglavskemu jezeru. V planinski samoti naj bi zamolio. Zapovedal jim je polevnik male četice, da morata izkopati jamo, dovolj globoko za dve osebi. Tresota se predstrela strahu sta brez obotavljanja ubogala zapoved. S solznimi očmi sta nato pokleknila pred poveljnikom, naj se usmili njiju otrok in žen, naj jima pusti življenje. — Kratko znamenje je bilo odgovor. Best svinček je prodrl še klečec, v milost upočača nešrečnika. Prvi se je zgrudil mrtev, drugi pa smrtno ranjen. Mudilo se je vojakom od mesta sločina, zato so vrgli še drgetajoči trupli v jamo in ju zakopali. Pastirji pa, ki so pasli svoje čredo okoli, so z bližnjega vrha opazovali ves dogodek. Ko se je ingubil odmet korakov v daljavi, so prišli bližje in pripravili grob. Nasadili so v mehko prst planinskih cvetov in pozneje prinesli lesen krž, a na krko poleg groba, napisali: "Ruksi grob." Stalno so skrbili zanj in pozneje je sprejela njegovo oskrbo prijazna oskrbnica planinske koče. Grob, ki naj bi bil izgubljen v zgodovini človeštva, je zrasel, zgodovina njegova se je širila v svet, prihajali so Rusi, sorokaki na obisk k nesrečnim žrtvam. Slovenski planinci so jima postavili leta 1923 lep, iz kamnov sestavljen spomenik z mirarnomato polož.

Sanjavo je strmel Bolko na okrašeno gomilo. "Tu grob!" V tej bočki prirodi spomin na smrt — spomin na minljivost. A vendar uprav v naravi človek pozablja, da je človek, — človek bitje, ki vstane iz nje in preide zopet v nič, ko se čuti kot sam plovči duh, ki poljublja najvišje stvarstvo. In tudi gore so minljive. . . Vrh Titarice je še pel svetlobno pesem svinca in nje dolgi, strmi prodovi so pricali "tudi mi ponosni vrhovi smo minljivi. . ." "Rad bi snival svoj veden sen v planinah, v sveli naravi, rad bi bil tudi po mrtvi združen prirodo." Iz svoje besedilice je vzel svojo prvo planiko, polegno k gomili in jo vtaknil v rahlo prst. Spominu onih je doprinesel prvo število — malo cvetko, prvo planiko, — sin vročega juga.

Precjoj smo se zaksanili; molčiči smo se vrnili v planinsko sobo. Niti dim nas ni več motil. Hoteli smo si preskrbili prencišči. A oskrbnica nam je izjavila, da ni valed obilaga obiskoval nobene sobe več proste, na razpolago je še edino "skupno ležišče", kjer so prejšnjo noč prencišči zagrebšči planinci in planinice. Za skupno ležišče se smatra soba, v kateri je več postelj in so to postavljene druga poleg druge. Sprejeti smo morali, kar nam je bilo na razpolago.

G. Tratar se je že dolgo ukivel pogovor s sosednjo družbo in kakor smo opazili takoj na prvi pogled, je svojo fejo že dobro tešil. . . Druga pri sosednji mizi je bila zelo simpatična in kmalu se je razvilo tudi med nami prijazno planinsko kramljanje. Nihče se ni prav zavedel, kedaj se je pogovor umaknil veseli pesmi. Tedaj pa je Danila otvorila. Njen krasen polen glas je plaval po vsej sobi in zatemnil ostale, tudi dobre glasove. Končno je prinesel Ivo še svojo harmoniko in razpoloženje se je razvilo v najprijetnejšo stopnjo.

"Saj ni nič, ljubica!" jo je miril in ji hitel zatrjeval, da je najarečnejši človek na svetu in da se ne vrne še tako kmalu domov! Bil je vesel in blažen in jek ūti mu ni delal nobenih ovir. Medtem je letel vitez Ahac golorok, sicer pa običen na svoji široki postelji in premičil: "Kje je neki ona podzemelska jama, ki je o nej pripovedovala Alijana? Tod okoli ob Kolpi je gotovo ni."

Kmalu pa so se mu zasuknile misli na drugo plet. Pobreal je malo z nogama in modroval: "Kakšen čudak je ta Otokar! Ha, ha, do bareta je zaljubljen v našo žalo Alijano, pa ne da bi ji povedal! Leseno se drži in hladno, da bi se videl tem modrejši in dostojnejši. (Dalej prihodnosti.)

Humoristični kolček

Dobrer pevec.

— Zakaj ne pojedi več na koro, prijatelj?

— Saj bi pel, pa samo eno nedelo nisem prišel in me je znane takoj vprašal kako to, da so orgije že popravljene.

Tehten razlog.

— No, sinko, zdaj si pa že dovolj star da se lahko začneš učiti glasbe. Za kaj se misliš odločiti, za godil ali za klavir?

— Za gošči. — se je glasil odgovor — te imajo vsaj samo štiri strune, dočim jih ima klavir polno skrinje.

Preveški Kolumb.

Kolumb se ni poslavil samo s tem, da je odkril Ameriko, marveč je bil tudi velik preročnik. Ko je odkril Ameriko, je vkljuknil: Suha zemlja!

Prezona se — dvoranadstropna,

6 in 4 sobna sezidana hiša. Vse v dobrem stanju. Proda se za vsako ceno. Več pojasnila se izvle pri lastniku: J. Mikar, P. O., Lydon Station, Wia. — (Adv.)

ZAKLJUČEK

Odvetnik zdravniku: — Se svoj živ dan nisem zavil knjigice lekarstva, pa sem vendar bolj zdrav, nego deset vasih pacientov.

Zdravnik odvetniku: — To je nič. Svoj živ dan nisem imel nobene težbe, pa imam vendar več denarja, nego deset vashih klijentov skupaj.

V času radija.

— Zakaj imam med obredom na mizi radio-aparat?

— Zato, ker mi nadomestuje goste. Zahvale me, pri tem pa ne je in ne pije.

ZE VEC KOT

40 LET

posluje ta banka vestno in poštano vsem onim, ki rabijo njen posredovanje in na tisoče vlagateljev opremno investirajo pri njen svoje prihranke, kar znaša na milijone dolarjev.

Naj se tiče kategorikalni način vlaganja Vadilih prihrankov, previdljaje se kakšnih ugodnosti so delčini tistih, ki poslujejo z to banko.

KASPAR AMERICAN STATE BANK
1900 MILNE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.

NAJVEĆJA SLOVANSKA BANKA V AMERIKI

Uradno ure: od 9. ujutrij do 4. popoldne, ob pondeljkih in sobotah od 9. ujutrij do 8. včeraj.

Za veličinočna potovanje v Jugoslavijo se priglasite pri nas.

Tiskarna S.N.P.J.**SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA**

Tiska vabilna za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, kolendarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

**VODSTVO TISKARNE APELIRA NA
CLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE
NAROCA V SVOI TISKARNI**

Cene zmerne, unijeko delo prve vrste. Ves pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pošte po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2057-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA

PAROBRODNI LISTKI ZA VSE CRTE

Preskrbite si vsni listek še sodaj! — Pošljite denarja v inozemstvo.

A. C. PLECKO & CO.

Real Estate—Construction.

Telefon: Canal 9944.

CHICAGO, ILL.

Bržite vaše energije pri življenju!

Vi potrebujejo vse vaše energije v sedanjem pomembljivem času. Vam ni mogoče izogibljivati časa za bolezni, ki ne prima nobenega denarja. Trinajsto vino vam je vselej vredno. Pliško na Jos. Triner o. 1225 E. Ashland Ave., Chicago, Ill., po BREZPLAČNI VZOREC, priložite 10¢ za pošiljanje trošek.

KEPONI ZA BREZPLAČNI VZOREC

Ime: _____

Naslov: _____

Mesto: _____

No. 1